

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/edukacja/konkursy-historyczne/78613,Zemsta-za-Niepodleglosc-Ziemianie-ofiary-dwoch-agresorow-Inauguracja-ogolnopolsk.html>
30.05.2024, 20:28

„Zemsta za Niepodległość! Ziemianie - ofiary dwóch agresorów”. Inauguracja ogólnopolskiego projektu edukacyjnego

**Zachęcamy uczniów i nauczycieli do udziału w projekcie.
Zgłoszenia do 10 stycznia 2020 r.**

„Zemsta za Niepodległość! Ziemiańskie - ofiary dwóch agresorów” to nowy projekt edukacyjny IPN, współorganizowany z Polskim Towarzystwem Ziemiańskim Oddział Kraków, Fundacją im. Zofii i Jana Włodków oraz Biblioteką Raczyńskich w Poznaniu, we współpracy Kuratorium Oświaty w Krakowie.

ZEMSTA ZA NIEPODLEGŁOŚĆ ZIEMIANIE - OFIARY DWÓCH AGRESORÓW

OGÓLNOPOLSKI PROJEKT EDUKACYJNY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ
PODSTAWOWYCH I PONADPODSTAWOWYCH W ROKU SZKOLNYM 2019/2020

Podział Polski dokonany jesienią 1939 r. przez III Rzeszę i ZSRS wyznaczał początek masowych represji wobec polskich elit społecznych. Była to zemsta na najbardziej aktywnych jednostkach działających na rzecz odzyskania niepodległości w 1918 roku i odbudowy Polski w kolejnych latach. Niemieckie akcje „AB” i operacja „Tannenberg” oraz sowiecka Zbrodnia Katyńska stanowiły kulminację antypolskich działań okupantów. Tak jak Piaśnica stała się symbolem eksterminacji Polaków pod okupacją niemiecką, tak Katyń należy do symboli martyrologii Polaków na Wschodzie. Wśród ofiar obydwóch totalitaryzmów znaleźli się ziemiańscy. Właściciele ziemscy, uczestnicy powstań 1918-1921 w Wielkopolsce i na Śląsku, obrońcy Polski w 1920 r. i w 1939 r., zostali zamordowani za to, że należeli do patriotycznie i propaństwotwo nastawionych elit społecznych. Dotknęli ich też inne represje – stracili bezpowrotnie swoje majątki, zostali deportowani w głąb ZSRS lub wywiezieni do Generalnego Gubernatorstwa.

Jednym z najważniejszych elementów projektu jest konkurs adresowany do młodzieży szkół podstawowych (klasy VI – VIII) i ponadpodstawowych z terenu całej Polski. Uczestnicy konkursu mają za zadanie wykonać pracę w jednej z trzech form – pisemnej, fotograficznej lub multimedialnej. Ocenią ją pod kątem kreatywności, zgodności faktów historycznych oraz samodzielnej pracy z materiałami historycznymi (źródła pisane, fotografie i relacje świadków). Trzyetapowa rywalizacja zakończy się w kwietniu 2020 r.

ORGANIZATORZY:
Instytut Pamięci Narodowej
Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Oddział Kraków
Fundacja im. Zofii i Jana Włodków w Krakowie
Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu

KONTAKT:
koordynator ogólnopolski:
dr Marcin Chorążki - tel. 12 211 70 26
marcin.chorazki@ipn.gov.pl

Zgłoszenia za pośrednictwem poczty elektronicznej przyjmuje do 10 stycznia 2020 r. koordynator - dr Marcin Chorążki, e-mail: marcin.chorazki@ipn.gov.pl, tel. 12 211 70 26.

11 października 2019 r. w Centrum Edukacyjnym „Przystanek Historia” IPN w Krakowie odbyła się konferencja otwierająca projekt. Gości przywitani zastępca dyrektora oddziału

Instytutu Cecylia Radoń oraz Rafał Ślaski, prezes Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego Oddział w Krakowie. Odczytano list dyrektora krakowskiego IPN dr. hab. Filipa Musiała, który napisał m.in.: „[Ziemiaństwo] Ta, zapomniana elita, ukształtowana w drugiej połowie XIX wieku, która odgrywała kluczową rolę w odzyskaniu niepodległości po 123 latach zaborów, a później w budowie suwerennej, niepodległej II Rzeczypospolitej, przez komunistów została skazana na pauperyzację i zagładę. Przypominanie jej wkładu w życie suwerennego państwa, ofiary ponoszonej w imię wolności naszej wspólnoty jest nie tylko szansą na upowszechnienie jej historii, ale także daje nadzieję na przywrócenie ziemiańskiego systemu wartości, który przed przywilejami obywatelskimi widział obowiązki i powinności wobec Ojczyzny, a nad prawa jednostki stawiał dobro narodowej wspólnoty”.

Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Marian Wolski (PTZ Oddział Kraków i UPJPII w Krakowie), przybliżając słuchaczom definicję ziemiaństwa oraz etos tej grupy społecznej. Następnie odbyła się dyskusja z udziałem dr Agnieszki Łuczak (Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu), prof. Jerzego Gapysa (Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego w Kielcach) oraz prof. Mariusza Wołosa (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie). Historycy poruszyli różne aspekty niemieckiej i sowieckiej polityki wobec elit społecznych, ukazując przyczyny oraz skutki wymordowania nie mniej niż 67 tys. przedstawicieli polskiej inteligencji w ramach operacji Tannenberg i akcji AB, a także tzw. operacji katyńskiej. Jak zauważył prof. Wołos, nastąpił swoisty „koniec cywilizacji”, a ziemie polskie pod obiema okupacjami spływały krwią.

Projekt „Zemsta za Niepodległość! Ziemiaństwo – ofiary dwóch agresorów” to cykl wykładów, warsztatów oraz konkurs poświęconych ziemianom, którzy stanęli do walki o wolną Polskę i w jej obronie, a w konsekwencji, w trakcie pierwszych dwóch lat wojny, znaleźli się na listach ofiar zbrodni niemieckich i sowieckich. Pragniemy, by uczestnicy projektu odkryli nieznaną fakty i osoby – ziemian, ofiary III Rzeszy i Związku Sowieckiego.

Kontynuujemy wcześniejsze przedsięwzięcia IPN, współorganizowane od 2014 r. z PTZ Oddział Kraków, skupiające się na dziejach ziemiaństwa. Dotychczas uczestnicy projektów edukacyjnych koncentrowali swe badania na etosie ziemiaństwa, udziale przedstawicieli tej warstwy społecznej w walkach o odzyskanie niepodległości oraz w obronie Polski w trakcie II wojny światowej, a także na polityce komunistycznych władz wobec przedwojennych polskich elit.

Projekt ma charakter ogólnopolski i jest współorganizowany przez poszczególne Oddziały IPN, Polskie Towarzystwo Ziemiańskie (Zarząd Główny i Oddziały), Fundację im. Zofii i Jana Włodków w Krakowie oraz Bibliotekę Raczyńskich w Poznaniu.

PLIKI DO POBRANIA

[Program III edycji ogólnopolskiego konkursu ziemiańskiego 2019/2020 \(pdf, 538 KB\) 11.10.2019 17:48](#)

[Regulamin ogólnopolskiego konkursu ziemiańskiego 2019/2020 i inne dokumenty \(pdf, 874.05 KB\)](#)
[11.10.2019 17:48](#)